

1. INTRODUCCIÓ

La Federació d'Ateneus de Catalunya (FAC) és una entitat de segon nivell que aglutina entitats socioculturals d'arreu de Catalunya. Amb l'objectiu de conèixer la complexa realitat d'aquestes entitats i comptabilitzar-ne l'activitat, la incidència i els impactes socials i econòmics que en resulten, s'ha elaborat el present informe.

Els ateneus pertanyen a un sector del qual no se n'ha fet, tradicionalment, cap estudi, ni se n'han recollit massa dades per saber l'impacte social que representen. Des de la FAC hem cregut interessant poder continuar amb aquest recull de dades que vam iniciar amb l'anuari del 2012, per mostrar la realitat d'un col·lectiu fort, arrelat al territori, dinàmic i generador de molta activitat.

Per a la seva realització s'ha estudiat una mostra de diferents ateneus repartits pel territori català, amb les dades dels quals s'ha fet una projecció sobre els 170 ateneus que a final de l'any 2016 estaven adherits a la FAC. El conjunt d'associacions estudiades desenvolupen activitats socioculturals i sense ànim de lucre.

Malgrat les activitats culturals constitueixen el principal eix d'acció d'aquestes entitats, com es pot observar al **Gràfic 1**, també desenvolupen activitats socials i esportives. Aquestes activitats tant poden ser de caire formatiu (escola de teatre o bàsquet), poden anar dirigides a persones que les desenvolupen com una afició (grup tabalers o amics que es reuneixen per jugar a cartes), o bé ser representacions obertes al públic (concert de música, espectacle de dansa o de teatre).

L'informe es nodreix d'informació facilitada voluntàriament per les pròpies associacions, a través de la resposta d'un qüestionari. **La Taula 1** en mostra els principals resultats.

ATENEUS ADHERITS A LA FAC. PRINCIPALS RESULTATS (taula 1)
(univers 170)

Activitats	10.513
Assistents	1.493.475
Nombre total d'associats	86.121
Mitjana d'associats per entitat	507
Mitjana d'edat dels socis	50
Junta directiva	Mitjana de membres junta directiva 9
	Mitjana d'edat junta directiva 49
	Mitjana d'homes junta directiva 6
	Mitjana de dones junta directiva 3
Personal	4.275
	Voluntaris 3.590
	Personal remunerat 684
Pressupost	Mitjana 143.641 €
Total	24.419.000 €

PRINCIPALS ACTIVITATS DESENVOLUPADES ALS ATENEUS CATALANS (gràfic 1)

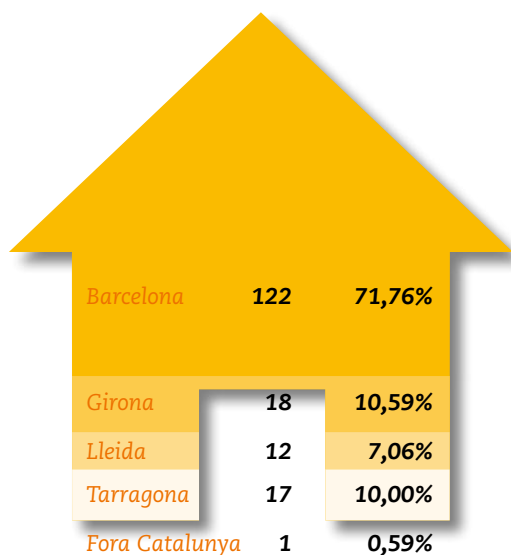

2. ELS ATENEUS FEDERATS A CATALUNYA

2.1 DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL

Més d'un 70% dels ateneus federats es troben a la província de Barcelona, tal com s'observa al **Gràfic 2**. Quan s'analitza la distribució d'aquests ateneus segons la comarca on estan situats, al **Mapa 1**, s'observa que la major part es concentren al Barcelonès, Baix Llobregat, Maresme i Alt Penedès. Així mateix es detecta que Lleida és la província amb menys entitats federades, havent-hi algunes comarques sense cap entitat federada.

ATENEUS ADHERITS A LA FAC, SEGONS PROVÍNCIA ON ES TROBEN. EN % (gràfic 2)

ATENEUS ADHERITS A LA FAC. SEGONS COMARCA ON ES TROBEN. EN % (mapa 1)

**Activitats
programades
10.500**

**Assistents
a les activitats
1.500.000**

2.2 ACTIVITATS

Al llarg de l'any es duen a terme més de 10.500 activitats als ateneus federats, amb gairebé 1.500.000 persones assistents. Aquests assistents són únics per a les activitats que es comptabilitzen, és a dir, que una secció de teatre només es compta una vegada malgrat assagi 3 vegades a la setmana o faci 18 representacions a l'any. Tal i com s'observa a la **Taula 2**, les actuacions de teatre –tant amateurs com professionals– són de les activitats més presents als ateneus.

Cal destacar, també, l'ocupació mitjana dels espectacles.

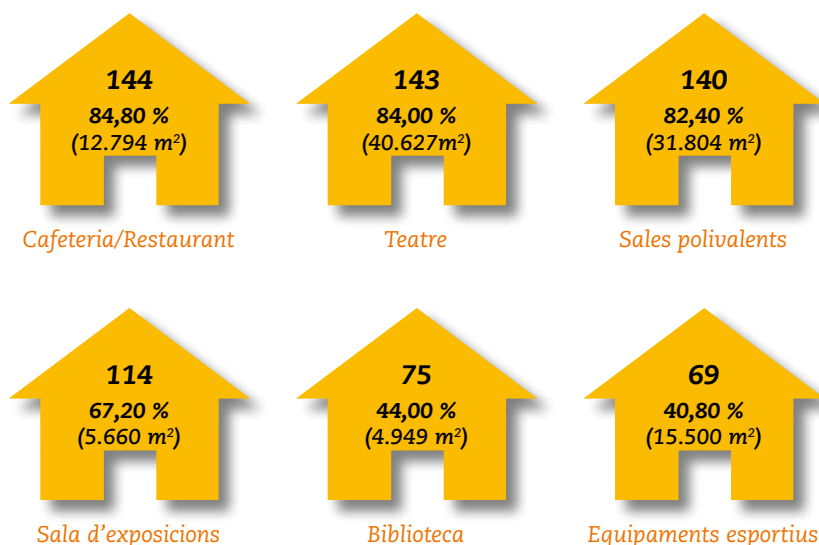
SEGONS ACTIVITATS PROGRAMADES. (taula 2)

	quantitat	assistents	ocupació mitjana
Cursos	1.551	27.058	
Conferències	927	55.488	
Exposicions	508	131.291	
Altres	1.058	576.176	
Actuacions teatre	1.905	271.666	70,02%
Actuacions dansa	709	183.508	55,37%
Actuacions música	1.855	190.736	65,54%
Cinema	1.998	57.552	41,23%

2.3 EQUIPAMENTS

Una característica dels ateneus és que la majoria d'ells disposa d'una seu social pròpia, ja sigui de propietat o de lloguer. En aquests espais és on es desenvolupa la majoria de les activitats que programen aquestes entitats. Un 84% disposa de teatres i cafeteria /restaurant, seguit dels ateneus que disposen de sales polivalents (82,40%). D'entre les dades que es mostren al **Gràfic 3** és rellevant que un 40% dels ateneus disposen d'equipaments esportius, entenent com a tals un gimnàs, una pista de bàsquet, una sala d'escacs o un camp de futbol, per exemple. Cal destacar que hi ha ateneus molt grans i altres de més petits. El conjunt dels ateneus federats disposen de més de 179.000 m².

**Més de
179.000m²
edificats
als ateneus**

SEGONS ELS EQUIPAMENTS QUE HI HA ALS EDIFICIS. EN % RESPOSTA MÚLTIPLE (gràfic 3)

**Butaques:
39.650**

**Mitjana
butaques
per teatre:
278**

**Teatres:
143**

**170 entitats
associades i
86.121
associats**

SEGONS EL NOMBRE TOTAL
D'ASSOCIATS. EN %. (gràfic 4)

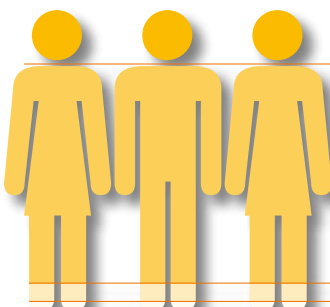
Menys de 100 socis	6,40%
de 101 a 200 socis	24,80%
de 201 a 500 socis	43,20%
de 501 a 1.000 socis	18,40%
Més de 1.000 socis	7,20%

Malgrat una gran part d'aquesta massa d'associats correspon a persones d'edat avançada, també és cert que hi ha entitats amb nombroses activitats infantils i juvenils. La mitjana d'edat dels socis dels ateneus com dels membres de les juntes directives estan al voltant dels 50 anys. Malgrat això l'entitat amb una base social més jove té una mitjana de 25 anys i la de més edat una mitjana de 75 anys.

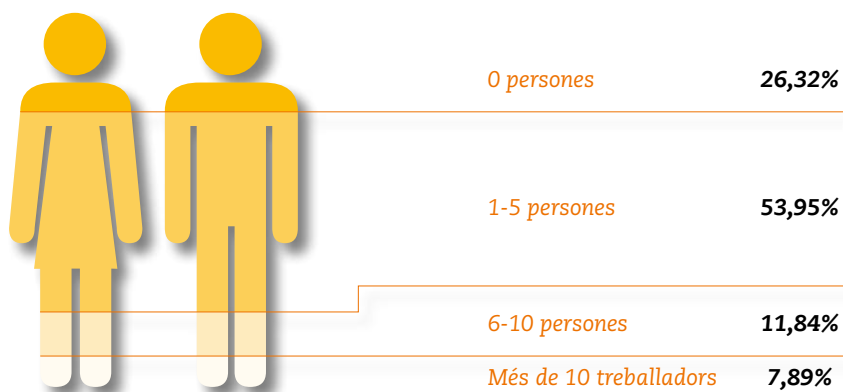
2.5 RECURSOS HUMANS

Els ateneus depenen bàsicament del voluntariat, ja que el 84% de les persones que realitzen una tasca a l'entitat són voluntaris que desenvolupen la seva feina de manera puntual o amb un compromís a més llarg termini. La mitjana de voluntaris per entitat és de 21 persones. Cal tenir en compte que a més a més els socis desenvolupen tasques voluntàries però no estan reconeguts com voluntaris.

SEGONS EL NOMBRE TOTAL
VOLUNTARIS. EN %. (gràfic 5)

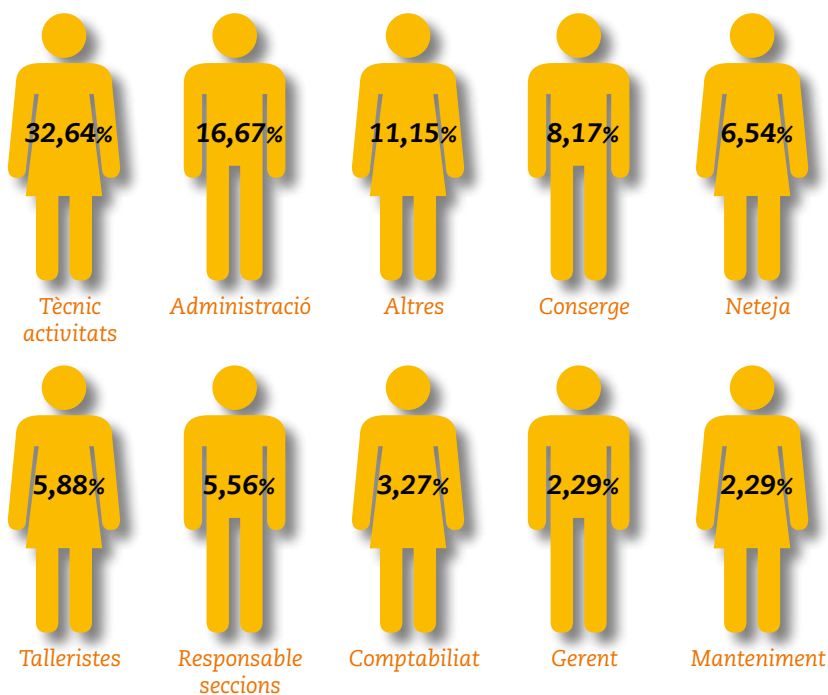

Fins a 10 persones voluntàries	18,18%
11-50 persones voluntàries	72,73%
51-100 persones voluntàries	6,06%
Més de 100 persones voluntàries	3,03%

SEGONS EL NOMBRE TOTAL DE PERSONAL REMUNERAT. EN %. (gràfic 6)

Pel que fa al personal remunerat, la mitjana de treballadors per entitat és de quatre persones. Cal tenir en compte, a més, que gairebé el 27% de les entitats no té cap treballador remunerat, tal i com s'observa al [Gràfic 6](#).

SEGONS ELS CÀRRECS DEL PERSONAL REMUNERAT. EN %. (gràfic 7)

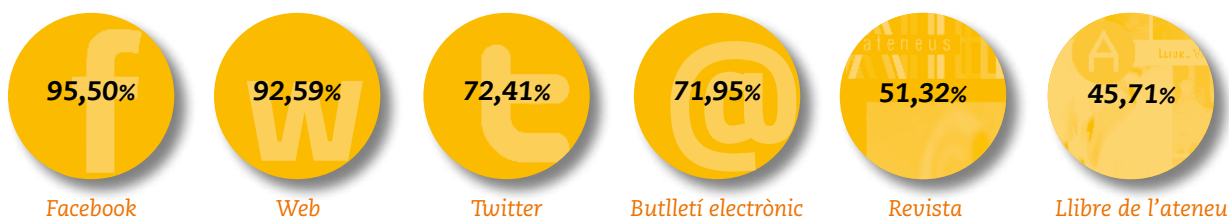
Entre les funcions que predominen entre el personal remunerat hi ha les de tècnic d'activitats, administració i altres. La majoria dels ateneus no disposen de personal diferenciat per a cada tasca. Per aquest motiu la categoria d'altres és tant elevada.

2.6 MITJANS DE COMUNICACIÓ

SEGONS ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ DELS QUALS DISPOSEN. EN %. RESPOSTA MÚLTIPLE (gràfic 8)

Les xarxes socials formen part de la vida dels ateneus però no tots s'hi han adaptat de la mateixa manera. Actualment encara hi ha entitats que no tenen presència a Internet. La gran majoria d'elles tenen Facebook (95%), pàgina web (92%) i gairebé tres quarts parts tenen un compte de Twitter (72%) i fins i tot n'hi ha algunes que tenen Instagram, Flickr o LinkedIn. Tot i la tendència a la utilització de noves tecnologies, la meitat dels ateneus federats el 51,32% disposen de revista en format paper i un 72% tenen butlletí electrònic.

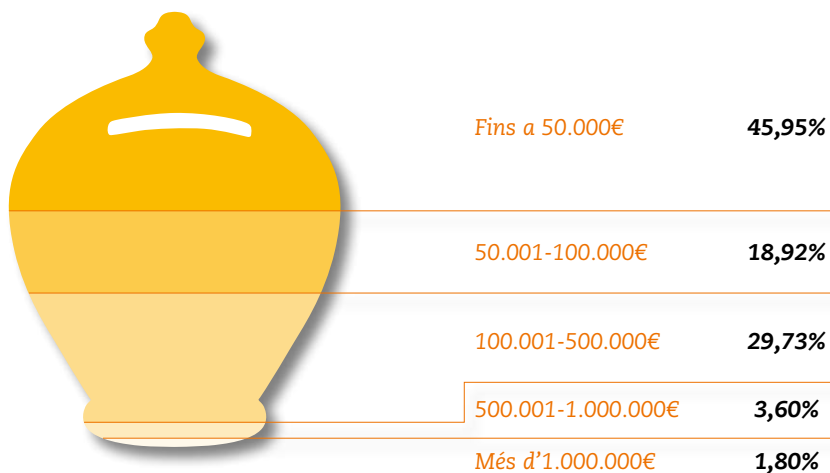
2.7 PRESSUPOST

Gairebé la meitat dels ateneus federats té un pressupost anual de menys de 50.000€, tot i que la mitjana és de 143.600€. Són molt pocs els ateneus que superen 1.000.000€ de pressupost –no arriben al 2%.

El conjunt del pressupost anual dels ateneus se situa per sobre els 24.000.000€. En aquesta xifra no es comptabilitzen els pressupostos extraordinaris com poden ser, per exemple, per obres de remodelació o celebracions d'aniversaris.

SEGONS EL PRESSUPOST ANUAL. EN %. (gràfic 9)

Cal destacar que els ateneus durant l'any 2016 han fet una inversió en obres de millora i rehabilitació al voltant dels **5.600.000€** i que per a l'any 2017 tenen una previsió inicial de **3.220.000€** per aquest concepte.

La tendència dels ateneus és diversificar les fonts d'obtenció d'ingressos. Majoritàriament es financen a través de les quotes dels seus socis (35%) i dels serveis que ofereixen (19%). Cal destacar que l'aportació per subvencions de l'administració pública ronda el 17% de mitjana del pressupost de les entitats.

SEGONS L'ORIGEN
DELS INGRESSOS ANUALS.
EN %. (gràfic 10)

Els associats dels ateneus paguen una quota anual amb diferents modalitats: mensual, trimestral, semestral o anual. La mitjana de l'aportació dels socis a l'entitat és de 63,30€ a l'any, que representen 5,25€ mensuals. Tanmateix hi ha entitats que cobren menys de 25€ anuals mentre que d'altres arriben a cobrar més de 400€. Aquestes quotes poden ser de tipologies molt diferents: quota zero fins a una certa edat, infantils, juvenils, familiars, per jubilats... A banda, moltes entitats apliquen quotes per seccions, que poden arribar a duplicar la quota de soci i que van destinades directament a subvencionar l'activitat que desenvolupa la secció en concret.

Quota mitjana
d'associat
63,30€ anuals

SEGONS L'IMPORT DE
LES QUOTES DE SOCIS ANUALS.
EN %. (gràfic 11)

**Federació d'Ateneus
de Catalunya**

METODOLOGIA:

<i>Recollida de dades</i>	<i>febrer 2017 – març 2017</i>
<i>Univers d'ateneus federats</i>	170
<i>Mostra d'ateneus federats</i>	125 (73,52%)

Agrupació Orfeó Ateneu **Casal** Cercle Foment Casino **Centre** Amics **Club** Associació Germandat **Grup** Joventut **Lira** Lluïsos
 Patronat **Casa** Societat Cor **Círcol** Unió **Agrupació** Lira Orfeó **Cercle** Amics **Germandat** **Tots som Ateneus** Casal **Casino**
 Centre Patronat **Associació** Unió Ateneu Casa Foment Patronat Societat Club **Joventut** Grup **Lluïsos** Ateneu Cercle **Unió** Centre Agrupació
 Casal Grup **Foment** Círcol Associació Cor Lluïsos **Societat** Amics Círcol Club **Cor** Casino Germandat Joventut **Orfeó** Lira Casa